

Hoofdstuk 8. De vreeze des HEEREN is het beginsel der Wijsheid.

Algemeen. Aan deze studie gaf ik de titel mee “de vreeze des HEEREN is het beginsel der Wijsheid”. Die keuze is welbewust. Ik heb in 1996 vier artikelen geschreven over het Bijbelboek Spreuken in het officiële orgaan van de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk “De Waarheidsvriend”. Dat heb ik gedaan onder de titel “Op de school van Salomo” met als ondertitel “De vreeze des HEEREN is het beginsel der Wijsheid”. Twee jaar later heb ik onder dezelfde titel vier artikelen over het Bijbelboek Prediker in hetzelfde orgaan het licht doen zien.

Op school. Bij de bestudering van Spreuken in het bijzonder krijg ik het gevoel dat ik weer naar de schoolbanken terugga. En ik moet zeggen dat ik op aarde geen betere school weet dan deze. Hoofd van deze school is de Heilige Geest. Onderwijzers zijn allen die door de Geest van Christus geroepen zijn anderen in de heilgeheimen van alle geestelijke lessen te onderwijzen en die ook zelf niets liever willen zijn dan levenslang leerling. Salomo, de onderwijzer in Spreuken, heeft van zijn God veel geleerd en kan mij goed en geestelijk onderwijs geven door de Heilige Geest.

De les. Mijn belangrijkste les op deze school van “onderwijzingen van de hemel voor het leven op aarde”⁸ is voor mij “de vreeze des HEEREN”, die “het beginsel der Wijsheid” is. Ik lees dat in verschillende Schriftplaatsen, maar in het bijzonder in Spreuken (Job 28:28; Psalm 111:10a; Spreuken 1:7a, 9:10a, 15:33; en Prediker 12:13).

Ik zie in genoemde teksten dus (ongeveer) dezelfde woorden waarbij de uitdrukking “vreeze des HEEREN” op een of andere manier verbonden wordt met “(het beginsel der) Wijsheid”. Wat dat betekent, welke verschillen en overeenkomsten er tussen deze zes verschillende plaatsen zijn, zullen we later bij de exegese bespreken.

In ieder geval is duidelijk dat van de zes Bijbelplaatsen er niet minder dan vier aan Salomo worden toegeschreven. En als we bedenken dat de woorden “wijsheid” en “vreeze” woorden zijn die heel vaak in de Bijbel voorkomen, kunnen we niet anders concluderen dan dat we hier te doen hebben met bijzonder onderwijs van de Heilige Geest. Het is inderdaad “het abc en het xyz in de school van Salomo”⁹.

De Wijsheid. Naar mijn mening kan elk mens wie dan ook alleen in het eerbiedigen van God en Zijn Woord en in het ootmoedig buigen voor God en Zijn geboden die wijsheid vinden die hem grond onder de voeten geeft en de basis en het fundament betekent voor zijn leven en handelen, denken en spreken. Ik mag deze wijsheid dan ook gerust met een hoofdletter W schrijven.

Want deze Wijsheid is naar mijn inzicht niemand minder dan onze HEERE Jezus Christus, de Wijsheid Gods en de Kracht Gods. Ten diepste is Hij in Spreuken aan het woord. Hij wil niets liever dat Zijn kinderen door Zijn onderwijs steeds meer gebouwd worden op Zijn volmaakte volbrachte Middelaarswerk alleen. Zo wordt deze Wijsheid gerechtvaardigd van Haar kinderen; hier in beginsel maar straks in alle volmaaktheid.

Vanzelfsprekend ga ik in de exegese van Spreuken hierop uitgebreid in (zie ook Hoofdstuk 11 van mijn studie).

⁸ Zie het boek van William Arnot, *Laws from heaven for life on earth, illustrations of the Book of Proverbs*, London, 1876. William Arnot was predikant in Edinburgh.

⁹ Zie Ds. F. van Deursen, *Spreuken*, Barendrecht, 1979, pagina 66.